

13 Ιουλίου, 1989

(ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΠΙΚΗΣ, ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Δ/στές).

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ Π. ΕΛΛΗΝΑΣ

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσίβλητης.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5029).

-
- Κλοπή — Ποινικός Κώδικας, Κεφ. 154, άρθρον 257 — Η λέξη «for» στην προτελευταία γραμμή του δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «from».
- 5 Δικαστική εξουσία — Φύση — Πότε μια λέξη στο νόμο μπορεί να αντικατασταθεί κατά την ερμηνεία του με άλλη.
- 10 Ποινική Δικονομία — Έφεση — Ο περί Ποινικής Δικονομίας Νόμος, Κεφ. 155 — Η επιφύλαξη του άρθρου 145(1)(β) — Εφαρμόζεται μόνον όπου υπάρχει δυνατότητα καταδίκης για τα εγκλήματα, για τα οποία ο εφεσείων καταδικάσθηκε πρωτόδικα.
- Ποινική Δικονομία — Έφεση — Προσθήκη κατηγοριών — Ο περί Ποινικής Δικονομίας Νόμος, Κεφ. 155, άρθρον 145(1)(γ) — Η εξουσία δεν ασκείται, όταν υπάρχει δυνατότητα δυσμενούς επηρεασμού του εφεσείοντα.
- 15 Συνταγματικό Δίκαιο — Ανεπηρέαστη δίκη — Σύνταγμα, Άρθρο 30.2 — Προπηλακισμός και δημιουργία προκατάληψης από τον τύπο εναντίον υποδίκου — Αντιστρατεύεται τόσο το δικαίωμα του υποδίκου όσο και την υπόσταση της δικαιοσύνης.
- 20 Δικαστική εξουσία — Αυτοτέλεια — Κατά πάσον υπάρχει δυνατότητα να διαταχθεί αναστολή δικαστικής διαδικασίας — Καταφατική η απάντηση, αλλά μόνον όταν αναντίλεκτα η συνέχεια συνιστά κατάχρηση — Πότε συνιστά κατάχρηση — Στο πεδίο της Ποινικής Δικονομίας η εξουσία δεν μπορεί να ασκείται παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.
- 25

Ο εφεσείων κατηγορήθηκε και καταδικάστηκε σε 8 κατηγορίες κλοπής από αξιωματούχο εταιρείας (άρθρο 269 Π.Κ.). Ο εφεσείων ήταν διοικητικός σύμβουλος της LION UNITED BUSES LTD. Η εταιρεία αυτή ελάμβανε επιταγές σε διαταγή της για μεταφορά παιδιών νηπιαγωγείων. Η μεταφορά, όμως, αυτή γινόταν από λεωφορειούχους του συνεταιρισμού Α-ΣΤΡΑΠΗ. Ο συνεταιρισμός είχε τα 45% του κεφαλαίου της L.U.B. Η L.U.B. απλώς οπίσθογραφούσε στις επιταγές, ώστε να μπορούν να εξαργυρωθούν από τον συνεταιρισμό και τις παρέδιδε στον εφεσείοντα με εντολή να τις παραδίδει στον συνεταιρισμό. Το εύρημα του Κακουργιοδικείου ήταν ότι ο εφεσείων κατέθετε τις επιταγές στον προσωπικό του λογαριασμό. Ο εφεσείων ισχυρίσθη ότι αυτό ήταν σε γνώση του συνεταιρισμού για δωροδοκία διαφόρων προ όφελός του. Το Κακουργιοδικείο απέρριψε την εκδοχή αυτή. Έτσι εν τέλει καταδίκασε τον εφεσείοντα για κλοπή χρημάτων της L.U.B. Προς τούτο την πρόθεση «for» στο άρθρο 257, η οποία κατά την γνώμη του οδηγεί σε παράλογα αποτελέσματα και πιθανόν να οφείλεται σε λάθος κατά την αντιγραφή του άρθρου από τους αποικιακούς κώδικες της ανατολικής Αφρικής, ερμήνευσε ως «from».

Το Ανώτατο Δικαστήριο, αποδεχόμενο την έφεση, αποφάνθηκε:

(Α)(1) Όπως κατέδειξε η έρευνα του Γενικού Εισαγγελέα το άρθρο 257 προέρχεται από πρότυπο νομοθεσίας, που έγινε από το Αγγλικό Υπουργείο Αποικιών για τις αποικίες της Ανατολικής Αφρικής. Στο πρότυπο αυτό πάντοτε υπήρχε η λέξη «for».

(2) Η εφαρμογή του 257 δεν παρουσιάζει δυσκολία ούτε οδηγεί σε παράλογα αποτελέσματα. Απλώς η διάταξή του σημαίνει ότι μετά την έκδοση της εντολής και την παράδοση της περιουσίας στον εντολοδόχο, η περιουσία ανήκει στον τρίτο δικαιούχο. Όχι στον εντολέα, όπως αποφάσισε το Κακουργιοδικείο. Εάν ο τρίτος δικαιούχος είναι συγκεκριμένο πρόσωπο, δεν προκύπτει πρόβλημα. Εάν, όμως, η περιουσία εδόθη για προώθηση σκοπού, τότε ως τρίτος δικαιούχος είναι ο εντεταλμένος με την προώθηση του σκοπού (trustees, διαχειριστικές, κλπ.).

(3) Έργο της δικαιοσύνης είναι η ερμηνεία και εφαρμογή των νόμων. Η ανωμαλία στο αποτέλεσμα δεν είναι λόγος παρεκκλίσεως. Παρέκκλιση επιτρέπεται μόνον όταν από το ίδιο το κείμενο προκύπτει ότι η χρήση μιας λέξης δεν ανταποκρίνεται στις έκδηλες προθέσεις του νομοθέτη.

(4) Με βάση τα ανωτέρω το υπόβαθρο της καταδίκης του εφεσείοντα έχει καταρρεύσει.

5 (B) Στην παρούσα περίπτωση δεν μπορεί να εφαρμοσθεί η επιφύλαξη του άρθρου 145(1)(θ) της Ποινικής Δικονομίας, Κεφ. 155, γιατί προϋπόθεση εφαρμογής της είναι η δυνατότητα καταδίκης για το έγκλημα για το οποίο καταδικάστηκε ο εφεσείων.

10 (Γ) Παραμένει το ζήτημα αν μπορεί ή πρέπει να ασκηθεί η εξουσία του άρθρου 145(1)(γ) του Κεφ. 155. Η εισήγηση ήταν: Να καταδικασθεί ο εφεσείων για κλοπή των χρημάτων από τον συνεταιρισμό ΑΣΤΡΑΠΗ. Υπόβαθρο της εισήγησης ήταν ότι το Κακουργιοδικείο δεν δέχθηκε την εξήγηση του εφεσείοντα ότι είχε, για ότι έκαμε, την συγκατάθεση της ΑΣΤΡΑΠΗΣ.

15 (1) Το 145(1)(γ) εισάγει μέτρο εξαιρετικών, το οποίο δεν πρέπει να εφαρμόζεται σε περίπτωση δυνατότητας δυσμενούς επηρεασμού του κατηγορουμένου.

20 (2) Στην υπόθεση αυτή: Η θέση της κατηγορούσης αρχής για κλοπή από την L.U.B. διατυπώθηκε από την εναρκτήρια δήλωση. Το σημείο τούτο τονίστηκε και στις λεπτομέρειες, που δόθηκαν. Δεν ζητήθηκε η τροποποίηση των κατηγοριών σ' οποιοδήποτε στάδιο. Το έγκλημα του άρθρου 269 (κλοπή από αξιωματούχο) είναι διαφορετικό από το έγκλημα του άρθρου 270 (κλοπή από αντιπρόσωπο). Πολύ πιθανό οι κατηγορίες, των οποίων επιζητείται η προσθήκη, να συμπίπτουν με 25 κατηγορίες, στις οποίες ο εφεσείων απηλλάγη λόγω *nonle prosequi*.

(3) Εν όψει των ανωτέρω δεν αποκλείεται επηρεασμός του εφεσείοντος, αν προστεθούν τώρα κατηγορίες.

30 (Δ) Ο εφεσείων υπέβαλε και αίτημα για διαταγή αναστέλλουσας την διαδικασία της ποινικής υποθέσεως 23802/87 εναντίον του. Η εξουσία των Δικαστηρίων για έλεγχο των διαδικασιών ενώπιον των είναι συστατικό στοιχείο της αυτοτέλειας της Δικαστικής εξουσίας. Το Δικαστήριο έχει εξουσία να διατάξει αναστολήν αλλά αυτό μπορεί να γίνει μόνον σε περίπτωση αναντίλεκτα κατάχρησης εξουσίας, δηλαδή όταν η 35 διαδικασία χρησιμοποιείται για σκοπό αλλότριον από εκείνο, για τον οποίο ο νόμος την παρέσχε. Στο πεδίο της ποινικής δικονομίας η εξουσία αυτή δεν ασκείται παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

40

Η έφεση γίνεται δεκτή. Η αίτηση αναστολής απορρίπτεται.

Αναφερόμενες αποφάσεις:

- Paporis v. National Bank of Greece* (1986) 1 C.L.R. 578;
- Constantinides v. Vima Ltd.* (1983) 1 C.L.R. 348;
- Constantinides v. The Republic* (1978) 2 C.L.R. 337;
- Soteriou (Pambos) v. The Republic*, 1962 C.L.R. 188; 5
- Platritis v. The Police* (1967) 2 C.L.R. 174;
- Azinas and Another v. The Police* (1981) 2 C.L.R. 9;
- Vamasia Estates v. Singer Sewing Machine Co.* (1985) 1 C.L.R. 707;
- Stock v. Frank Jones (Tripton) Ltd.* [1978] 1 All E.R. 948;
- R. v. Heron* [1982] 1 All E.R. 993; 10
- R. v. Chard* [1983] 3 All E.R. 637;
- Diagoras Development v. National Bank of Greece* (1985) 1 C.L.R. 581;
- Koutrouzas v. The Republic* (1972) 2 C.L.R. 9;
- St. James Financial Post Case* (1742) 2 Atkins 469; 15
- Connelly v. D.P.P.* [1964] 2 All E.R. 401.

Έφεση εναντίον καταδίκης.

Έφεση εναντίον καταδίκης από τον Γιαννάκη Π. Έλληνα ο οποίος κρίθηκε ένοχος στις 26 Αυγούστου 1988 από το Κακουργιοδικείο Λεμεσού (Πρόεδ. Επ. Δικ. Χρυσοστομής, Αν. 20 Επ. Δικ. Αναστασίου, και Επ. Δικ. Ν. Νικολάου), σε οκτώ κατηγορίες κλοπής κατά παράβαση των άρθρων 255, 260 και 268 του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154 και καταδικάστηκε σε δεκαοχτώ μήνες φυλάκιση.

Γ. Κακογιάννης, Έ. Ευσταθίου, Μ. Κουκκίδου (Δνις) και 25 Κ. Καμένος, για τον εφεσεύοντα.

Μ.Α. Τριανταφυλλίδης, Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, Α. Λουκαΐδης, Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, και Κλ. Αντωνιάδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για την εφεσίβλητη. 30

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ Δ.: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

- ΠΙΚΗΣ Δ.: Ο εφεσείων Γιαννάκης Π. Έλληνας κρίθηκε ένοχος από το Κακουργιοδικείο Λεμεσού σε οκτώ κατηγορίες κλοπής από την εταιρεία LION UNITED BUSES LIMITED - L.U.B., και καταδικάστηκε σε δεκαοχτώ μήνες φυλάκιση.
- 5 Εφεσίβαλε την καταδίκη του ως νομικά ανυπόστατη, πραγματικά ατεκμηρίωτη και συνταγματικά απαράδεκτη, λόγω παραβίασης των θεμελιωδών δικαιωμάτων που κατοχυρώνει το άρθρο 30.2 του Συντάγματος' συγκεκριμένα, του δικαιώματος για ανεπηρέαστη δίκη (fair trial) και του δικαιώματος για τον καθορισμό της ποινικής του ευθύνης μέσα σε εύλογο χρόνο. Η δυσμενής δημοσιότητα που δόθηκε στη σύλληψη, κράτηση και προσαγωγή του εφεσείοντα στο Δικαστήριο, και οι υπαινιγμοί για τη διάπραξη και άλλων εγκλημάτων καθώς και ο χρόνος που μεσολάβησε μεταξύ της σύλληψης του εφεσείοντα και της αποπεράτωσης της υπόθεσης του συνιστούσαν, σύμφωνα με την εισήγηση των δικηγόρων του εφεσείοντα, παραβίαση των δικαιωμάτων που διασφαλίζει το άρθρο 30.2 του Συντάγματος' οι παραβιάσεις αυτές καθιστούν την καταδίκη έκθετη σε ακύρωση.
- 10
15
20

Η καταδίκη προσβάλλεται επίσης και για άλλους λόγους συναφείς και παρεμφερείς προς τους πιο πάνω, που αποτελούν τους κύριους λόγους της έφεσης.

- Το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της σύλληψης του εφεσείοντα στις 19:12.84 και της αποπεράτωσης της διαδικασίας που ολοκληρώθηκε με την έκδοση της ετυμηγορίας του Δικαστηρίου στις 26.8.88, χαρακτηρίστηκε από τον κ. Κακογιάννη ως αδικαιολόγητα μεγάλο σε βαθμό που να μη συμβιβάζεται με τις υποχρεώσεις της Πολιτείας για την απομονή της δικαιοσύνης μέσα σε εύλογο χρόνο. Η παράταση των ποινικών διαδικασιών για τόσο μακρύ χρονικό διάστημα συνιστούσε επίσης κατάχρηση της ποινικής διαδικασίας, άλλος λόγος που καθιστά την απόφαση τρωτή σε ακύρωση.
- 25
30
35
40
- Ο Γενικός Εισαγγελέας και ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας εισηγήθηκαν ότι βάσει των καθιερωμένων κριτηρίων το χρονικό διάστημα που διέρρευσε μεταξύ της σύλληψης και της καταδίκης του εφεσείοντα δε ξεπερνούσε τα όρια του λογικού μέτρου. Βάσει των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις οποίες έ-

γινε εκτεταμένη αναφορά και από τις δυο πλευρές, τα περιστατικά και το περίπλοκο της υπόθεσης, η συμπεριφορά των ανακριτικών και δικαστικών Αρχών, όπως και εκείνη του κατηγορουμένου, συνιστούν το μέτρο κρίσης για το εύλογο του χρόνου που απαιτείται για τη διάγνωση της ποινικής ευθύνης του κατηγορουμένου*. Και οι δυο πλευρές συμφώνησαν ότι η ημερομηνία σύλληψης αποτελεί την αφετηρία για τον υπολογισμό του χρόνου και τον προσδιορισμό της λογικότητας του διαστήματος που διαρρέει για την ολοκλήρωση της δικαστικής διαδικασίας.** Τα δυσμενή δημοσιεύματα, εισηγήθηκε ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας, άφησαν ανεπηρέαστη την εγκυρότητα της διαδικασίας εν όψει της σύνθεσης του Δικαστηρίου,*** ιδιαίτερα της απουσίας ενόρκων. Η εισήγηση αυτή είναι δύσκολο να συμβιβαστεί με τη νομολογία και την έννοια της ανεπηρέαστης δίκης που αποβλέπει πρωτίστως στην αποτροπή δημιουργίας προκατάληψης και την ουσιαστική κατοχύρωση του δικαιώματος του κάθε ανθρώπου να κρίνεται, ως προς την ποινική του ευθύνη, από τα δικαστήρια που ορίζει το Σύνταγμα και οι νόμοι της Πολιτείας. 5
10
15
20

Ο κ. Κακογιάννης εισηγήθηκε ότι η έννοια της ανεπηρέαστης δίκης, όπως απαντάται στο άρθρο 30.2 του Συντάγματος, είναι ευρύτερη, επεκτείνεται σ' όλα τα στάδια της διαδικασίας και συναρτάται με την εξασφάλιση των εχέγγυων για την άρτια απονομή της δικαιοσύνης. Όχι μόνο το άρθρο 30.2, πρόσθεσε, αλλά και οι αρχές του κοινού δικαίου αναγνωρίζουν ότι δυσμενή δημοσιεύματα μπορεί, ανάλογα με τις συνέπειες, να ανατρέψουν τις προϋποθέσεις για τη δίκαιη διεξαγωγή της δίκης.**** Και τα κυπριακά δικαστήρια έχουν διακηρύξει ότι η δίκη μέσω του Τύπου αντιστρατεύεται την υπόσταση, το κύρος και την αποστολή της Δικαιοσύνης.***** 25
30

* (DIGEST OF STRASBOURG CASE LAW - Vol. 2 - CASES ON INTERPRETATION AND APPLICATION OF ARTICLE 6.1 OF THE CONVENTION).

** (Σχετική αλλά όχι καθοριστική για το θέμα αυτό είναι και η απόφαση PAPORIS v. NATIONAL BANK (1986) 1 C.L.R. 578, 588, 589 και 599).

*** (JACOBS EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS, pp. 41, 98, 104 και 105).

**** (Η αγγλική νομολογία συνοψίζεται στο Σύγγραμμα «ARCHBOLD» 42nd ed., para. 7-27).

***** (Βλέπε, CONSTANTINIDES v. VIMA LTD. (1983) 1 C.L.R. 348).

Και ο τρόπος με τον οποίο το Κακουργιοδικείο προσήγγισε και αξιολόγησε τη μαρτυρία ήταν, σύμφωνα με τις εισηγήσεις, που έγιναν εκ μέρους του εφεσείοντα, ανεπαρκής και πλημμελής. Ο κ. Ευσταθίου υπέδειξε ότι η μαρτυρία των
 5 μαρτύρων κατηγορίας έγινε αποδεκτή συλλήβδην χωρίς να συσχετιστεί και να αξιολογηθεί όπως εισηγήθηκε στο πλαίσιο της ολότητας της μαρτυρίας και του νομικού πλαισίου μέσα στο οποίο είχε δοθεί. Η αποδοχή του συνόλου της μαρτυρίας των μαρτύρων Κατηγορίας αφήνει ανεξήγητες
 10 ουσιαστικές αντιφάσεις μεταξύ δυο τουλάχιστον μαρτύρων της Κατηγορίας, του Σωκράτη Χριστοφόρου, Μ.Κ. 2, και του Ανδρέα Ευσταθίου Κυριάκου, Μ.Κ. 18.

Η πιο σημαντική για την καταδίκη του εφεσείοντα και πιο αξιοπρόσεκτη πτυχή της υπόθεσης από νομικής πλευράς,
 15 ήταν η απόφαση του Κακουργιοδικείου να υποκαταστήσει την πρόθεση «for» (για) με την πρόθεση «from» (από), στην προτελευταία γραμμή του άρθρου 257, και να αποφασίσει την ποινική ευθύνη του εφεσείοντα με βάση το τροποποιημένο κείμενο της νομοθεσίας. Το άρθρο 257, όπως απαντάται
 20 στον Ποινικό Κώδικα, ορίζει:

«257. When a person receives, either alone or jointly with another person, any money or valuable security or a power of attorney for the sale, mortgage, pledge, or other disposition of any property, whether capable of being stolen or not, with a
 -25 direction in either case that such money or any part thereof, or any other money received in exchange for it, or any part thereof, or the proceeds or any part of the proceeds of such security, or of such mortgage, pledge, or other disposition, shall be applied to any purpose or paid to any person specified in
 30 the direction, such money and proceeds are deemed to be the property of the person for whom the money, security, or power of attorney was received until the direction has been complied with.»

Όπως είναι διατυπωμένο στον Ποινικό Κώδικα το άρθρο
 35 257 προβλέπει ότι όταν ο «Α» (ο εντολέας) δίνει στο «Β» (τον εντολοδόχο) χρήματα, αξιόγραφα ή άλλα αντικείμενα αξίας, με εντολή να τα παραδώσει στο «Γ» (το δικαιούχο), η περιουσία περιέρχεται στην κυριότητα του «Γ». Οι λόγοι για τους οποίους το πρωτόδικο Δικαστήριο παρέκκλινε
 40 από το κείμενο της νομοθεσίας ή, ακόμα ακριβέστερα, το

τροποποίησε, όπως διατυπώνονται στην απόφαση, είναι οι εξής:

«Εξετάσαμε με προσοχή το θέμα τούτο καθώς επίσης και το κείμενο του Άρθρου 257 και καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως όπως διατυπώνεται τούτο πράγματι δημιουργεί παράλογες συνέπειες και έρχεται σε αντίθεση με την πρόθεση του νομοθέτη. Ακόμα βρίσκουμε πως είναι πιθανό να αντικαταστάθηκε η λέξη «from» με τη λέξη «for» κατόπιν συντακτικού λάθους (clerical error). Γι αυτούς τους λόγους και με γνώμονα τις αυθεντίες που έχουν αναφερθεί από τον Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα, αποφασίζουμε και ερμηνεύουμε το άρθρο 257 κατά τρόπο που να αντικαθίσταται η λέξη «for» με τη λέξη «from» από το αγγλικό κείμενο και έτσι η περιουσία που λαμβάνεται δυνάμει εντολής να θεωρείται πως ανήκει στο πρόσωπο (από το οποίο λήφθηκε) μέχρι να εκτελεστεί η εντολή.»

Το Δικαστήριο είχε αχθεί στην απόφαση να προβεί ουσιαστικά στην τροποποίηση ή τη διόρθωση του άρθρου 257 παρά το γεγονός ότι το άρθρο αυτό αποτελεί μέρος του Ποινικού Κώδικα από το χρόνο της εισαγωγής του το 1928 χωρίς να έχει κριθεί αναγκαία η τροποποίησή του από τη Νομοθετική Εξουσία, και χωρίς να έχει γίνει οποιαδήποτε σύσταση από τα Δικαστήρια της Πολιτείας για την ανασύνταξή του.

Για να γίνει κατανοητό το πλαίσιο της καταδίκης του εφεσείοντα και η σημασία της τροποποίησης του άρθρου 257 για τη διαπίστωση της ποινικής ευθύνης του κατηγορουμένου, πρέπει να αναφερθούμε με συντομία στα γεγονότα που στοιχειοθετούν την καταδίκη, εκείνα που την περιβάλλουν, και τις σχέσεις του εφεσείοντα με τις δυο εταιρείες μεταφορών, την LION UNITED BUSES LIMITED (L.U.B.) και το συνεταιρισμό ΑΣΤΡΑΠΗ, οι συναλλαγές των οποίων και η εκπλήρωση ορισμένων υποχρεώσεων τους μέσω του εφεσείοντα συνθέτουν το υπόβαθρο των γεγονότων της υπόθεσης. Η L.U.B. ήταν εταιρεία μεταφορών που είχε ως κύρια δραστηριότητα την εκτέλεση συμβολαίου μεταφορών των στρατιωτικών Βάσεων του Ακρωτηρίου. Ο συνεταιρισμός ΑΣΤΡΑΠΗ ήταν συνεταιρισμός λεωφορειούχων, που ήταν μέτοχοι κατά 45% στην L.U.B.. Υπήρξε συνεργασία με-

ταξύ των δυο εταιρειών και κοινές επιδιώξεις, η κυριότερη των οποίων ήταν η διατήρηση του συμβολαίου με τις στρατιωτικές βάσεις. Εκτός από το κύριο συμβόλαιο μεταφορών η L.U.B. αναλάμβανε, σε συνεργασία με την ΑΣΤΡΑΠΗ, την εκτέλεση και άλλων μεταφορικών εργασιών για τις στρατιωτικές Βάσεις Ακρωτηρίου, μικρότερης σημασίας. Μια απ' αυτές ήταν η μεταφορά παιδιών νηπιαγωγείων για τις οποίες η πληρωμή γινόταν από άλλο μη κυβερνητικό ταμείο που τελούσε υπό τον έλεγχο των γονέων των παιδιών. Οι μεταφορές αυτές εκτελούνται από λεωφορειούχους, εταίρους του συνεταιρισμού ΑΣΤΡΑΠΗ, οι οποίοι αμείβονταν ανάλογα με τις μεταφορές που διενεργούσαν. Η πληρωμή γι αυτές τις μεταφορές γινόταν με επιταγές που εκδίδονταν προς όφελος της εταιρείας L.U.B.. Όπως έγινε φανερό από τη μαρτυρία των αξιωματούχων της εταιρείας, η L.U.B. ενεργούσε απλώς ως μεσάζων παραλήπτης (collecting agent) για τις επιταγές που παραλαμβάνονταν. Δεν έκαμναν εγγραφές στα βιβλία της εταιρείας για την είσπραξη των χρημάτων' απλώς οπισθογραφούσαν τις επιταγές και τις παρέδιδαν στον εφεσείοντα με προορισμό την πληρωμή των δικαιούχων που είχαν εκτελέσει τις μεταφορές.

Ο εφεσείων ήταν τόσο μέλος του διοικητικού συμβουλίου της L.U.B., όσο και μέλος της διαχειριστικής επιτροπής και ταμίας της ΑΣΤΡΑΠΗΣ. Παρελάμβανε τις επιταγές από την L.U.B. για να τις παραδώσει στον προορισμό τους αφού προηγουμένως τις οπισθογραφούσε μαζί με ένα άλλο σύμβουλο, τον Κυριάκο Κυριάκου, Μ.Κ. 20, εκ μέρους της L.U.B.

Το εύρημα του Κακουργιοδικείου το οποίο θεμελίωσε την καταδίκη του εφεσείοντα ήταν τούτο: Ο εφεσείων αντί να παραδώσει τις επιταγές ή το ισάξιά τους στην ΑΣΤΡΑΠΗ, τις κατάθεσε σε προσωπικό του λογαριασμό και τις οικειοποιήθηκε, αποστερώντας την L.U.B. από το περιουσιακό αυτό στοιχείο το οποίο παρέμενε ιδιοκτησία της μέχρι την εκπλήρωση της εντολής για πληρωμή του ποσού στους δικαιούχους. Η οικειοποίηση συνοδευόταν από το στοιχείο της δολιότητας (fraudulent) και συνεπώς διαπράχθηκε το αδίκημα της κλοπής το οποίο προσδιορίζουν τα άρθρα 255, 260 και 269, βάσει των οποίων προσδιορίστηκαν τα οκτώ αδικήματα κλοπής για τα οποία κατηγορήθηκε ο εφεσείων

και για τα οποία τελικά κρίθηκε ένοχος. Ο συνδυασμός των άρθρων 255, 260 και 269 προσδιορίζει το αδίκημα της κλοπής από αξιωματούχο οργανισμού ή εταιρείας (corporation or company). Ο κατηγορούμενος ήταν μέλος του διοικητικού συμβουλίου της L.U.B. και επομένως αξιωματούχος της εταιρείας. Η κλοπή του ποσού σε θάρος της L.U.B., της οποίας ο εφεσεΐων ήταν σύμβουλος, και το οποίο αντιπροσώπευαν οι επιταγές που του δόθηκαν για να παραδώσει στους τρίτους δικαιούχους, θεμελίωσε την καταδίκη του εν όψει της ιδιότητάς του ως συμβούλου της εταιρείας. 5 10

Το γεγονός ότι το άρθρο 257 δεν καταγράφηκε στο Κατηγορητήριο αφήνει την καταδίκη ανεπιπρέαστη.* Παρόλο που είναι επιθυμητό να προσδιορίζεται με τον ακριβέστερο δυνατό τρόπο το νομικό πλαίσιο της κατηγορίας, η παράλειψη της συμπερίληψης του άρθρου 257 στο Κατηγορητήριο δεν άφησε οποιεσδήποτε αμφιβολίες ως προς τη φύση και τις λεπτομέρειες των οκτώ κατηγοριών, τις οποίες ο εφεσεΐων αντιμετώπιζε. Το άρθρο 257 του Κεφ. 154 δεν ορίζει αφ' εαυτού οποιοδήποτε ποινικό αδίκημα. Απλώς προβλέπει, στα πλαίσια του αδικήματος της κλοπής, ποιός θεωρείται κατά το νόμο ιδιοκτήτης περιουσίας στο μεταβατικό στάδιο διακίνησης των περιουσιακών στοιχείων από το «Α» στο «Γ» μέσω του «Β». Κάτω από τις συνθήκες που καθορίζονται στο άρθρο 257 που αντιστοιχούν με τις συνθήκες παράδοσης των επίδικων επιταγών και των χρημάτων που αντιπροσώπευαν στον εφεσεΐοντα για να παραδοθούν στους τρίτους δικαιούχους, το άρθρο 257 καθορίζει ότι η ιδιοκτησία περιέρχεται στους δικαιούχους' αποκόπτεται συνεπώς, μετά την παράδοση στον εντολοδόχο, ο δεσμός ιδιοκτησίας του εντολέα με τα χρήματα ή τα αντικείμενα που δίδονται. 15 20 25 30

Η ερμηνεία του άρθρου 257, όπως είναι διατυπωμένο στον Ποινικό Κώδικα, δεν παρουσιάζει οποιαδήποτε ιδιαίτερη δυσκολία. Δεν υπάρχει καμιά ασυνταξία, ενώ η γραμματική του ερμηνεία είναι σαφής. Η πρόθεση 'for' καθορίζει ότι μετά την παράδοση των χρημάτων ή των αντικειμένων, η περιουσία σ' αυτά περιέρχεται στο δικαιούχο. Κατακολουθία, η L.U.B. έπαυσε να είναι ο ιδιοκτήτης των επιτα- 35

* (Βλέπε, Κωνσταντινίδης ν. Δημοκρατίας (1978) 2 Α.Α.Δ. 337).

γών και των χρημάτων που αντιπροσώπευαν, και απώλεσε την ιδιοκτησία της σ' αυτά μετά την παράδοσή τους στον εφεσείοντα.

- Οι λόγοι για τους οποίους το Δικαστήριο ενέκρινε την
5 τροποποίηση ή τη διόρθωση του άρθρου 257, έχουν εκτεθεί. Είναι -

(Α) Οι παράλογες συνέπειες που θα προέκυπταν από τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 257, όπως είναι διατυπωμένο, και

- 10 (Β) η πιθανότητα συντακτικού λάθους (clerical error) στη διατύπωση των προνοιών του, το 1928.

Εκείνο το οποίο συνάγεται από την απόφαση του Δικαστηρίου είναι ότι οι νομοθέτες λόγω λάθους στη σύνταξη του άρθρου 257 αντικατέστησαν την πρόθεση «from» με την
15 πρόθεση «for». Ενωρίτερα στην απόφαση γίνεται αναφορά στο ιστορικό της εισαγωγής του Ποινικού Κώδικα, του οποίου το άρθρο 257 αποτελεί μέρος, όπως σκιαγραφείται στην υπόθεση *Charalambos Soteriou (Pambos) v. The Republic*.^{*} Με βάση την αναδρομή που έγινε στην υπόθεση
20 *Soteriou*, το Δικαστήριο προέβη στην εκτίμηση ότι κατά πάσαν πιθανότητα το άρθρο 257 αποτελεί αντιγραφή του αντίστοιχου άρθρου του Ποινικού Κώδικα των αποικιών της Ανατολικής Αφρικής (Κένυα, Ναϊάσαλαντ και Ουγάνδα) στους οποίους απαντάται η πρόθεση «from», και για το λόγο
25 αυτό είναι πολύ πιθανό να έγινε λάθος στην αντιγραφή. Ό,τι αναφέρεται στην υπόθεση *Soteriou*, είναι η εισαγωγική έκθεση με την οποία είχε εισαχθεί το νομοσχέδιο για τη θέσπιση του Ποινικού Κώδικα. Στην έκθεση αναφέρεται:

- 30 «The draft Code, based on the principles of English Law, followed closely a Model Code compiled by the Legal Advisers to the Colonial Office for the East African Dependencies. (M.P. referred to above, at red 137, paragraph 5.)»

- 35 Η διαπίστωση του Κακουργιοδικείου ότι το άρθρο 257, ή ακόμα ο Ποινικός Κώδικας, βασίστηκαν στον Ποινικό Κώδικα των Αγγλικών εξαρτήσεων της Ανατολικής Αφρικής, είναι εσφαλμένη. Ο Κώδικας βασίστηκε πάνω στο αρχέτυπο

* 1962 C.L.R. 188

της νομοθεσίας που ετοιμάστηκε από το νομικό τμήμα του Υπουργείου Αποικιών για τις αποικίες της Ανατολικής Αφρικής. Ο Γενικός Εισαγγελέας μας πληροφόρησε ότι μετά από περαιτέρω διερεύνηση του ιστορικού της εισαγωγής του Ποινικού Κώδικα, με ιδιαίτερη αναφορά στο άρθρο 257, 5
 βεβαιώθηκε ότι το πρότυπο πάνω στο οποίο βασίστηκε ο Ποινικός Κώδικας ήταν το κείμενο που ετοιμάστηκε από τους νομικούς συμβούλους του Υπουργείου Αποικιών και όχι ο Ποινικός Κώδικας των αγγλικών αποικιών της Ανατολικής Αφρικής. Το κείμενο του άρθρου 257 στο πρότυπο αυτό είναι πανομοιότυπο με τις πρόνοιες του άρθρου αυτού, όπως είναι διατυπωμένες στον Ποινικό Κώδικα. 10

Με την έρευνα του Γενικού Εισαγγελέα, για την οποία εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας, έχει διαλυθεί κάθε αμφιβολία ως προς τις προθέσεις του νομοθέτη σχετικά με την εισαγωγή του άρθρου 257 και το λεκτικό που ήθελε να υιοθετήσει. Το άρθρο 257 αντανακλά τις προθέσεις του νομοθέτη, όπως διαφαίνονται μέσα από το κείμενο της νομοθεσίας. Προκύπτει ότι η υπόθεση την οποία έκαμε το Κακούργιοδικείο, ότι η πρόθεση «for» παρεισέφρυσε στο άρθρο 257 20
 στο σημείο που απαντάται, λόγω γραφικού ή οποιουδήποτε άλλου λάθους, είναι ανυπόστατη. Το άρθρο 257, όπως και ο Ποινικός Κώδικας στον οποίο εμπεριέχεται, παρέμεινε σε ισχύ και μετά την Ανεξαρτησία βάσει των προνοιών του άρθρου 188. 25

Επισημαίνουμε ότι ούτε ο αποικιακός νομοθέτης ούτε η Νομοθετική Εξουσία του ανεξάρτητου Κυπριακού Κράτους έκρινε σκόπιμη την τροποποίηση του άρθρου 257 παρόλο που οι πρόνοιές του διαφέρουν από εκείνες του Ποινικού Κώδικα των πρώην αγγλικών αποικιών της Ανατολικής Αφρικής και άλλων χωρών που ήταν αγγλικές αποικίες με τις οποίες ο Ποινικός Κώδικας της Κύπρου έχει συνάφεια. Αλλά ούτε και τα Δικαστήρια της Κύπρου, απ' ό,τι είμαστε σε θέση να διαπιστώσουμε, αμφισβήτησαν σε οποιαδήποτε περίπτωση είτε την εγκυρότητα των διατάξεων του άρθρου 257 ή το πεδίο το οποίο καλύπτει. 30 35

Τουναντίον, στην υπόθεση *Costas Michael Platritis v. The Police** η καταδίκη του εφεσείοντα βασίστηκε στη γραμμα-

* (1967) 2 C.L.R. 174

τική ερμηνεία του άρθρου 257, όπως είναι διατυπωμένο στον Ποινικό Κώδικα, και αργότερα επικυρώθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο.

5 Το πρακτικό αποτέλεσμα των προνοιών του άρθρου 257 συνοψίζεται επίσης στο πιο κάτω απόσπασμα στην υπόθεση *Azinas and Another v. Police*:*

10 «Let us now examine what is the effect of s.257 to which reference was made earlier. This section 257, in our view, does not create an offence but provides that in case of monies which are found in the possession of a person in accordance with specific direction this sum is considered that it belongs to the person for which it was received until the direction was carried out ...»

15 Οστόσο, είναι δίκαιο να αναφέρουμε ότι ούτε στην *Platritis* ούτε στην *Azinas* εξετάστηκε διεξοδικά το θεωρητικό υπόβαθρο του άρθρου 257. Επίσης πρέπει να επισημάνουμε ότι σε άλλα μέρη της απόφασης *Azinas* από εκείνο στο οποίο έγινε αναφορά πιο πάνω, η ακριβής έννοια και το πεδίο το οποίο καλύπτει το άρθρο 257 δεν προσδιορίζονται με την ίδια
20 σαφήνεια.

Η εισήγηση του Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ότι το άρθρο 257, όπως είναι διατυπωμένο στη Νομοθεσία, οδηγεί σε παράλογα αποτελέσματα, ή ότι αφήνει κενά στην εφαρμογή του, δε μας βρίσκει σύμφωνους:-

25 (α) Σχετικά με την παράδοση χρημάτων, αξιογράφων ή άλλων πολύτιμων αντικειμένων προς όφελος συγκεκριμένου προσώπου, η εφαρμογή του άρθρου 257 δεν παρουσιάζει καμιά απολύτως δυσκολία. Μετά την παράδοση και
30 την έκδοση της εντολής η περιουσία περιέρχεται στην ιδιοκτησία του τρίτου δικαιούχου. Και όταν η εντολή αφορά τη διάθεση των χρημάτων ή αντικειμένων για συγκεκριμένο σκοπό που είναι το σημείο το οποίο, σύμφωνα με τον κ. Λουκαΐδη, κυρίως δημιουργεί δυσχέρειες στην ερμηνεία και
35 την εφαρμογή του, οι περιπλοκές είναι φαινομενικές παρά πραγματικές.

(β) Οι τρίτοι δικαιούχοι στην περίπτωση που τα χρήματα ή τα αξιόγραφα προορίζονται για συγκεκριμένο σκοπό, εί-

* (1981) 2 C.L.R. 9.

ναι τα πρόσωπα τα οποία είναι επιφορτισμένα με την προώθηση του σκοπού, δηλαδή οι διαχειριστές (trustees, administrators).

Και στις δυο περιπτώσεις ο δεσμός του διαθέτη (εντολέα) με την περιουσία την οποία διαθέτει διακόπτεται μετά την παράδοση της στον εντολοδόχο και την έκδοση της εντολής για τη διάθεση υπέρ του τρίτου δικαιούχου.

5

Ανεξάρτητα από τη σαφήνεια των προνοιών του άρθρου 257, πρέπει να τονίσουμε ότι η δημιουργία και μόνο ανωμαλιών στην εφαρμογή του νόμου δεν αποτελεί λόγο για παρέκκλιση από τις πρόνοιές του* και οριστικά δεν παρέχει έρεισμα για την αντικατάσταση ή την τροποποίηση του. Έργο της Δικαιοσύνης είναι η ερμηνεία και η εφαρμογή των νόμων.** Η διάρθρωση και το περιεχόμενό τους ανάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Νομοθετικής Εξουσίας. Μόνο σε περιπτώσεις, που προκύπτει αναντίλεκτα από το ίδιο το κείμενο της νομοθεσίας ότι η χρήση μιας λέξης δεν αποδίδει τις έκδηλες προθέσεις του νομοθέτη είναι επιτρεπτή η δικαστική παρέμβαση για τη λεκτική εναρμόνιση του κειμένου με τις προθέσεις του νομοθέτη.

10

15

20

Δεν παρίσταται ανάγκη, εν όψει των διαπιστώσεων μας για την υπόσταση του κειμένου του άρθρου 257, να εξετάσουμε εξαντλητικά τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες μπορεί το Δικαστήριο να προβεί σε αντικατάσταση λέξης που απαντάται στο κείμενο της νομοθεσίας. Θέλουμε όμως να υπογραμμίσουμε ότι η βεβαιότητα για το δίκαιο αποτελεί ένα από τα εχέγγυα του κράτους δικαίου. Ο κάθε πολίτης έχει δικαίωμα να ενεργεί και να προγραμματίζει με βάση τις πρόνοιες της νομοθεσίας όπως είναι διατυπωμένη στους Νόμους της Πολιτείας³ ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τους ποινικούς Νόμους, αυστηρή προσήλωση στο κείμενο της νομοθεσίας αποτελεί ένα από τους θεμελιώδεις κανόνες ερμηνείας⁴ και όταν το κείμενο αφήνει αμφιβολίες ως προς τις

25

30

* (Βλέπε, *VAMASIA ESTATES v SINGER SEWING MACHINE CO* (1985) 1 C.L.R. 707, 711, *STOCK v FRANK JONES (TRIPTON) LTD*, [1978] 1 All E.R. 948 (H.L.), *R v HERON* [1982] 1 All E.R. 993 (H.L.), *R v CHARD* [1983] 3 All E.R. 637 (H.L.))

** (Βλέπε, *DIAGORAS DEVELOPMENT v NATIONAL BANK* (1985) 1 C.L.R. 581)

επιπτώσεις της νομοθεσίας, οι αμφιβολίες αυτές δεν αφήνονται να βαρύνουν τον κατηγορούμενο.*

Καταλήγουμε ότι η απόφαση του Κακουργιοδικείου να αντικαταστήσει την πρόθεση «for» με την πρόθεση «from» στο κείμενο του άρθρου 257, ήταν αδικαιολόγητη και νομικά εσφαλμένη. Οι προθέσεις «for» και «from» δεν είναι συνώνυμες.** Στο κείμενο του άρθρου 257, ανάλογα με τη χρήση της μιας ή της άλλης πρόθεσης, διαφοροποιείται η έννοια και η σημασία των προνοιών του. Η διαπίστωση αυτή εκθε-
 5
 10
 15
 20
 25
 30

«145(1)(b) - allow the appeal and quash the conviction if it thinks that the conviction should be set aside on the ground that it was, having regard to the evidence adduced, unreasonable or that the judgment of the trial Court should be set aside on the ground of a wrong decision on any question of law or on the ground that there was a substantial miscarriage of justice: Provided that the Supreme Court, notwithstanding that it is of opinion that the point raised in the appeal might be decided in favour of the appellant, shall dismiss the appeal if it considers that no substantial miscarriage of justice has actually occurred; ...»

Η ερμηνεία και εφαρμογή της επιφύλαξης αποτέλεσε το αντικείμενο πολλών δικαστικών αποφάσεων στην Κύπρο και στην Αγγλία.*** Σκοπός της επιφύλαξης του άρθρου 145(1)(b) είναι η επικύρωση της καταδίκης παρά τη διαπίστωση πραγματικού ή νομικού λάθους στη διεξαγωγή

* (Βλέπε *Halsbury's Laws of England - 4th Ed., Vol. 44, paras 862, 909, 910*)

** (Βλέπε, *THE CONCISE OXFORD DICTIONARY - 6th ed., pp. 410, 425*).

*** (Η κυπριακή νομολογία συνοψίζεται στο *CRIMINAL RPOCEDURE IN CYPRUS, pp. 197 - 200* Για την αγγλική νομολογία, βλέπε *ARCHBOLD, 42nd ed., paras. 7-9, 7-46, και ARCHBOLD, 43rd ed., Vol. 1, para 4-81*).

της δίκης, στην τήρηση των Κανόνων της Απόδειξης, στην αξιολόγηση της μαρτυρίας ή την καθοδήγηση (direction) ως προς τις αρχές δικαίου που τυγχάνουν εφαρμογής. Προϋπόθεση για την εφαρμογή της επιφύλαξης, όπως σωστά εισηγήθηκε ο κ. Κακογιάννης, αποτελεί η δυνατότητα επικύρωσης της κατηγορίας στην οποία κρίθηκε ένοχος ο εφεσείων. Όταν ελλείπει αυτή η δυνατότητα δεν παρέχεται ευχέρεια για επικύρωση της καταδίκης, όπως είναι η περίπτωση ενώπιόν μας. Εφαρμογή της επιφύλαξης του άρθρου 145(1)(b) στην προκειμένη περίπτωση, θα είχε ως αποτέλεσμα την καταδίκη του εφεσείοντα για την κλοπή χρημάτων από την L.U.B. τα οποία δεν ανήκαν σ' αυτή' δηλαδή, για αδίκημα το οποίο καταφανώς δε διέπραξε.

Κρίνουμε την εισήγηση για εφαρμογή της επιφύλαξης (proviso) ανεδαφική' δε συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της.

Η άλλη διαζευκτική εισήγηση που έγινε από το Γενικό και το Βοηθό Γενικό Εισαγγελέα υποστηρίζει την εφαρμογή του άρθρου 145(1)(c) της Ποινικής Δικονομίας, το οποίο προβλέπει:-

«145(1)(c) - set aside the conviction and convict the appellant of any offence of which he might have been convicted by the trial Court on the evidence which has been adduced and sentence him accordingly;»

Το αίτημα αυτό προβλήθηκε σε συσχέτισμό με την απόρριψη από το Κακούργιοδικείο της εκδοχής του εφεσείοντα ως προς τη διάθεση των χρημάτων που αντιπροσώπευαν οι επιταγές που του δόθηκαν από την L.U.B.. Το Κακούργιοδικείο απέρριψε τον ισχυρισμό του εφεσείοντα ότι τα χρήματα διατέθηκαν με τη συγκατάθεση της διαχειριστικής επιτροπής της ΑΣΤΡΑΠΗΣ για δωροδοκίες ορισμένων προσώπων που είχαν σχέση με τα συμβόλαια μεταφορών των στρατιωτικών Βάσεων. Είναι γεγονός ότι με την εξέλιξη της υπόθεσης και την προσαγωγή πρόσθετης μαρτυρίας από εκείνη που δόθηκε στην προανάκριση, ο εφεσείων εξήγησε και το πλαίσιο των συναλλαγών του με την ΑΣΤΡΑΠΗ και τους λεωφορειούχους που είχαν κάμει τις συγκεκριμένες μεταφορές. Οι σχέσεις του με την ΑΣΤΡΑΠΗ εξηγήθηκαν επίσης στα πλαίσια της υπεράσπισής του για τις άλλες κατηγορίες κλοπής για τις οποίες είχε αθωωθεί και απαλλαγεί.

Οι κατηγορίες εκείνες περιλάμβαναν και κατηγορίες για την κλοπή των χρημάτων τα οποία δαπανήθηκαν από την Α-ΣΤΡΑΠΗ για την πληρωμή των λεωφορειούχων που είχαν εκτελέσει τις διαδρομές για τις οποίες εκδόθηκαν οι επιταγές
5 που αποτέλεσαν τη βάση για την καταδίκη του εφεσείοντα στις οκτώ κατηγορίες.

Το νομικό πλαίσιο των κατηγοριών τις οποίες μας ζητήθηκε να προσθέσουμε, είναι διαφορετικό από εκείνο των κατηγοριών για τις οποίες ο εφεσείων καταδικάστηκε. Μας
10 ζητήθηκε να καταδικάσουμε τον εφεσείωντα σε οκτώ κατηγορίες κλοπής, κατά παράβαση των προνοιών των άρθρων 255, 260 και 270(β), αδίκημα το οποίο περιγράφεται στον πλαγιότιτλο του τελευταίου άρθρου ως «Κλοπή από αντιπρόσωπο» ενώ τα αδικήματα για τα οποία κατηγορή-
15 θηκε ήταν εκείνα της κλοπής από εταιρεία της οποίας ο κατηγορούμενος ήταν αξιωματούχος.

Προσφυγή στις πρόνοιες του άρθρου 145(1)(c) και η καταδίκη κατηγορουμένου για κατηγορίες άλλες από εκείνες που αντιμετώπισε στη δίκη είναι, λόγω της φύσης και των
20 αρχών της ακριβοδίκαιης δίκης, εξαιρετικό μέτρο, η χρήση του οποίου επιτρέπεται μόνο όταν το Δικαστήριο μπορεί θετικά να αποκλείσει την πιθανότητα δυσμενούς επηρεασμού του κατηγορουμένου ως αποτέλεσμα της προσθήκης των νέων κατηγοριών.*

25 Για τους λόγους που επεξηγούνται πιο κάτω, κρίνουμε ότι δε συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 145(1)(c):-

1. Η θέση της Κατηγορούσας Αρχής ως προς το υπόβαθρο των οκτώ κατηγοριών διατυπώθηκε με σαφήνεια και επιμονή τόσο στην εναρκτήρια δήλωση (opening) όσο και σε
30 άλλα στάδια της διαδικασίας· τονίστηκε ότι αφορούσαν αποκλειστικά κλοπή από την L.U.B. υπό την ιδιότητα του κατηγορουμένου ως αξιωματούχου της εταιρείας εκείνης.

35 Στην εναρκτήρια δήλωσή του ο κ. Λουκαΐδης, προσδιορίζοντας το υπόβαθρο και το πεδίο που καλύπτουν οι επίδικες κατηγορίες, ανέφερε:

«Οι κατηγορίες αυτές αφορούν επιταγές που εκδόθηκαν κατά τον τρόπο που ανάφερα προηγουμένως

* (Βλέπε, KOUTROUZAS v. THE REPUBLIC (1972) 2 C.L.R. 9).

και εξαργυρώθηκαν από τον Κατηγορούμενο αντί να κατατεθούν στο λογαριασμό της L.U.B. ενώ αυτός είχε την ιδιότητα του αξιωματούχου της ίδιας εταιρείας.»

Τη δήλωση αυτή ακολουθεί η πιο κάτω:

«Όπως ανέφερα προηγουμένως οι επιταγές που ε- 5
ξέδιδαν οι αρχές των Βάσεων προ όφελος της L.U.B. για
τα δρομολόγια του νηπιαγωγείου εξαργυρώνοντο από
τον Κατηγορούμενο για προσωπικό όφελός του αντί να
κατατίθενται στο λογαριασμό της L.U.B. για να πληρώ- 10
σει εκείνη με τη σειρά της, μέσω του συνεταιρισμού 'Α-
ΣΤΡΑΠΗ', τους λεωφορειούχους, που είχαν κάνει τις
σχετικές διαδρομές.»

Στην αίτηση του κατηγορουμένου για περισσότερες λε- 15
πτομέρειες ως προς τις κατηγορίες αυτές και τον προσδιο-
ρισμό του πλαισίου των κατηγοριών, ο κ. Λουκαΐδης έκαμε
την εξής δήλωση:

«Εδόθηκαν οι επιταγές τότε στο Κατηγορούμενο, ό- 20
λες οι επιταγές κατέληξαν σε εκείνο, οπισθογραφήθη-
καν από τον ίδιο και έναν άλλο διευθύνοντα Σύμβουλο,
παραδόθηκαν στον Κατηγορούμενο, λόγω της ιδιότη-
τος του ως αξιωματούχου της L.U.B. αφού γράφει η ε-
πιταγή L.U.B. και κλάπηκαν κατά τον χρόνο που τα κα-
τάθεσε τα τσιέκς στο προσωπικό του λογαριασμό ή τα
εξαργύρωσε.»

Η θέση αυτή συνάδει με τη φύση των κατηγοριών όπως 25
διατυπώθηκαν στο Κατηγορητήριο' δηλαδή κλοπή από
την L.U.B. από αξιωματούχο της εταιρείας (director or offi-
cer).

Αυτή ήταν η υπόθεση της Κατηγορούσας Αρχής και σ' 30
αυτές τις κατηγορίες κλήθηκε να απαντήσει και να κάμει
την υπεράσπισή του ο εφεσεΐων. Σε κανένα στάδιο της δια-
δικασίας δε ζητήθηκε η τροποποίηση των κατηγοριών. Η ε-
πιμονή της υπεράσπισης για τον επακριβή προσδιορισμό
της φύσης και των λεπτομερειών των κατηγοριών που αν- 35
τιμετώπιζε ο κατηγορούμενος, φαίνεται και από την πιο
κάτω δήλωση του δικηγόρου του που έγινε μετά την ανα-
στολή δίωξης σε δεκατέσσερις κατηγορίες και την προσθή-
κη νέων κατηγοριών:

«... Έχω λόγο να το λέω αυτό διότι δεν πρόκειται να 40
παιζουμε, να πηγαίνουμε και να ερχόμαστε κύριε Πρόε-

5 δρε, δηλαδή το καθιστώ από τώρα σαφές ότι δέχομαι την τροποποίηση αυτή με την προϋπόθεση ότι δεν θα έλθει η Κατηγορούσα Αρχή σε μεταγενέστερο στάδιο και να πει έκαμα λάθος και έκαμα την τροποποίηση και θέλω να επανέλθω, I want to pin them down.»

Και η απάντηση του κ. Λουκαΐδη -

10 «... Αλλά για την παράκληση του να μην επανέλθουμε είμεθα σοβαροί άνθρωποι, κανονικά δεν θα επανέλθουμε. Είναι αστείο να πούμε ναι και ύστερα από μια άλλη ημέρα να πούμε όχι. Βεβαίως δεν θα πούμε και μου έκαμε εντύπωση πως νομίζει ότι θα αλλάζουμε κατηγορίες, όμως δεν μπορώ να αποκλείσω μια εξέλιξη, αν κάποιος μάρτυρας πει κάτι άλλο, δεν δέχομαι να μην μπορώ να επικαλεσθώ τις πρόνοιες του Άρθρου 83 του Κεφ. 155.»

15 Το άρθρο 83 της Ποινικής Δικονομίας παρέχει ευχέρεια στο πρωτόδικο Δικαστήριο να τροποποιήσει το Κατηγορητήριο σε οποιοδήποτε στάδιο της δίκης, όταν συντρέχουν οι αναγκαίες προϋποθέσεις. Σε κανένα στάδιο της δίκης δε ζητήθηκε η τροποποίηση του Κατηγορητηρίου. Το γεγονός
20 ότι ο κατηγορούμενος στο πλαίσιο της υπεράσπισης του συνόλου των κατηγοριών που αντιμετώπιζε, έδωσε εξηγήσεις και ως προς τη διάθεση των χρημάτων, δεν επεξέτεινε το περιεχόμενο ούτε αλλοίωσε τη φύση των κατηγοριών.

25 2. Τα συστατικά στοιχεία των αδικημάτων που προσδιορίζουν τα άρθρα 269 και 270(b) του Κεφ. 154, σε συνδυασμό πάντοτε με τον ορισμό της κλοπής όπως διατυπώνεται στα άλλα άρθρα του Ποινικού Κώδικα, είναι διαφορετικά. Το άρθρο 269 αφορά κλοπή από αξιωματούχο εταιρείας, ενώ το άρθρο 270(b) κλοπή από αντιπρόσωπο.

30 3. Εξέταση των λεπτομερειών των κατηγοριών για τις οποίες ο εφεσείων είχε απαλλαγεί λόγω αναστολής της δίωξης του από το Γενικό Εισαγγελέα (Κατηγορίες 1 - 14), ιδιαίτερα των αδικημάτων για κλοπή από το συνεταιρισμό Α-ΣΤΡΑΠΗ από υπάλληλο του συνεταιρισμού, και σύγκρισή
35 τους με τις λεπτομέρειες των αδικημάτων για τα οποία καταδικάστηκε ο εφεσείων, αποκαλύπτει ότι είναι πολύ πιθανό να καλύπτουν το ίδιο πεδίο και γεγονότα με τις κατηγορίες που ζητήθηκε να προσθέσουμε.

40 Δεν έχουμε τα στοιχεία για να εξετάσουμε εξαντλητικά το θέμα και να δώσουμε οριστική απάντηση στην εισηγηση που έγινε εκ μέρους του εφεσείοντα ότι έχει απαλλαγεί από

τα αδικήματα αυτά απλώς επισημαίνουμε το γεγονός αυτό ως ένα πρόσθετο παράγοντα που και αν συνέτρεχαν όλες οι άλλες προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 145(1)(c) θα είμαστε διστακτικοί να προβούμε στην προσαθήκη χωρίς περαιτέρω εξαντλητική έρευνα του θέματος, το οποίο έχει εγερθεί. 5

Υπό το φως των όσων αναφέρουμε, δε μπορούμε ν' αποκλείσουμε την πιθανότητα δυσμενούς επηρεασμού του εφεσείου από την καταδίκη του σε κατηγορίες στις οποίες δεν είχε ουσιαστικά την ευκαιρία να υπερασπισθεί με το διεξοδικό τρόπο που κατοχυρώνει ο νόμος. 10

Καταλήγουμε ότι πρέπει να επιτρέψουμε την έφεση και να διατάξουμε την αθώωση και απαλλαγή του εφεσείου από τις οκτώ κατηγορίες στις οποίες βρέθηκε ένοχος. Το αποτέλεσμα στο οποίο καταλήγουμε καθιστά μη αναγκαία την εξέταση των άλλων λόγων της έφεσης. Η απόφασή μας να μη προχωρήσουμε στην εξέτασή τους δε μειώνει ούτε τη σπουδαιότητα τους ούτε την εξαντλητική προσπάθεια που κατέβαλαν οι δικηγόροι και των δυο πλευρών για να φωτίσουν κάθε πτυχή των θεμάτων που συζητήθηκαν. Το θεωρούμε όμως καθήκον μας εν όψει της σπουδαιότητας του δικαιώματος για ανεπηρέαστη δίκη (Άρθρο 30.2) που είναι αλληλένδετο με την αρχή ότι κάθε κατηγορούμενος θεωρείται αθώος μέχρις ότου καταδικαστεί σύμφωνα με το νόμο που επίσης κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα (Άρθρο 12.4) και τα δημοσιεύματα που έχουν τεθεί ενώπιόν μας, να προβούμε σε ορισμένες παρατηρήσεις ως προς τη φύση και περιεχόμενο του δικαιώματος για ανεπηρέαστη δίκη. 15
20
25

Στην υπόθεση *Constantinides v. Vima Ltd.*, διακηρύχθηκε ότι δίκη μέσο του Τύπου αντιστρατεύεται και υπονομεύει το θεμέλιο της απονομής της δικαιοσύνης. Η ουσία του δικαιώματος που παρέχεται από το άρθρο 30.2 και ό,τι κατοχυρώνεται, είναι η αρχή ότι μόνοι κριτές της ποινικής ευθύνης και των αστικών δικαιωμάτων του διάδικου είναι τα Δικαστήρια της Πολιτείας. Ενώ η δίκαιη (fair) δημοσιότητα και κριτική γύρω από την απονομή της δικαιοσύνης είναι όχι μόνο επιτρεπτή αλλά και επιθυμητή, ο προπηλακισμός και η δημιουργία προκατάληψης εναντίον υποδίκων αντιστρατεύονται όχι μόνο τα δικαιώματα του υποδίκου αλλά και την υπόσταση της δικαιοσύνης ως του συνταγματικά εντεταλμένου κριτή των δικαιομάτων του πολίτη. Το δικαίωμα για ανεπηρέαστη δίκη είναι συνυφασμένο με το δικαίωμα 30
35
40

της ελευθερίας - στην ουσία, αναπόσπαστο στοιχείο της ελευθερίας. Η διακήρυξη του Λόρδου Hardwicke στην υπόθεση *St. James Financial Post Case*,* ότι τίποτε δεν ενέχει μεγαλύτερη σημασία για την ελευθερία του πολίτη από τη διατήρηση του ρυακιού της δικαιοσύνης αμόλυντου ώστε ο καθένας να προσφεύγει στο δικαστήριο χωρίς φόβο για συνέπειες για το άτομό του ή τη φήμη του, αποτελεί αρχή δικαίου που συνοψίζει τη σχέση του πολίτη με τη Δικαιοσύνη και το κοινωνικό σύνολο γενικότερα.

10. Το τελευταίο θέμα με το οποίο θα ασχοληθούμε είναι η αίτηση που έγινε εκ μέρους του εφεσεϊόντα όπως, στην περίπτωση που θα επιτρεπόταν η έφεσή του, δοθούν οδηγίες ώστε η υπόθεση που εκκρεμεί εναντίον του στο Επαρχιακό Δικαστήριο Λεμεσού Αρ. 23802/87, ανασταλεί με οδηγίες του
- 15 Δικαστηρίου προς αποφυγή κατάχρησης της δικαστικής διαδικασίας. Παρόμοια αίτηση είχε υποβληθεί και στο Κακουργιοδικείο αλλά απορρίφθηκε για τους λόγους που εκτίθενται στην ενδιάμεση απόφασή του της 12.7.88. Ένας από τους λόγους αυτούς ήταν ότι δε μπορούσε να διαπιστωθεί κατά πόσο οι κατηγορίες στις δυο υποθέσεις βασιζόνταν στα ίδια γεγονότα ή σειρά γεγονότων, ή αν υποστηρίζονταν από την ίδια μαρτυρία. Η αίτηση ενώπιόν μας
- 20 στηρίχθηκε κυρίως, όπως και ενώπιον του Κακουργιοδικείου, στην αγγλική απόφαση της Δικαστικής Επιτροπής της Βουλής των Λόρδων, στην υπόθεση *Connelly v. D.P.P.*** Στην υπόθεση εκείνη αναγνωρίστηκε διακριτική ευχέρεια στα εκδικάζοντα δικαστήρια να διατάξουν και την αναστολή άλλης εκκρεμούσης ποινικής υπόθεσης εναντίον του κατηγορουμένου όταν η ξεχωριστή ακρόαση των δυο υποθέσεων θα αποτελούσε κατάχρηση της διαδικασίας. Ένας από τους λόγους που μπορεί, σύμφωνα με τη *Connelly*, να οδηγήσει σε κατάχρηση διαδικασίας συνίσταται στην παράλειψη χρήσης από την Κατηγορούσα Αρχή των σχετικών διατάξεων του *Περί Κατηγοριών Νόμου* (*Indictments Act*
- 30 1915), ιδιαίτερα του τ.3, βάσει του οποίου κατηγορίες που έχουν συνάφεια μεταξύ τους και αναφέρονται στο ίδιο πλέγμα γεγονότων μπορεί να συνενωθούν στο ίδιο Κατηγορητήριο. Επισημαίνουμε ότι οι δικοί μας δικονομικοί κανόνες για τη διαμόρφωση του Κατηγορητηρίου δεν είναι πα-

* (1742) 2 ATKINS, 469, 472.

** [1964] 2 All E.R. 401

νομοιότυποι με τους αντίστοιχους αγγλικούς, ούτε υπάρχει πρόνοια η οποία να αντιστοιχεί επακριβώς με τις πρόνοιες του γ.3. Στην υπόθεση *Constantinides* αποφασίστηκε ότι η εξουσία του Δικαστηρίου για έλεγχο των διαδικασιών ενώπιον του δικαστηρίων αποτελεί συστατικό στοιχείο της αυτονομίας και της αυτοτέλειας της Δικαστικής Εξουσίας. Έχει συνεπώς το Δικαστήριο την εξουσία να διατάξει την αναστολή (stay) εκκρέμωσης διαδικασίας όταν η συνέχιση της θα αποτελούσε κατάχρηση των δικαστικών διαδικασιών. Η άσκηση της εξουσίας αυτής δικαιολογείται μόνο όταν αναντίλεκτα προκύπτει ότι η συνέχιση συγκεκριμένης διαδικασίας θα αποτελούσε κατάχρηση των δικαστικών διαδικασιών, δηλαδή χρήση τους για σκοπούς άλλους από εκείνους, για τους οποίους τις προορίζει ο νόμος.

Λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες της Κυπριακής Ποινικής Δικονομίας η αναστολή εκκρεμότητας ποινικής διαδικασίας θα μπορούσε να διαταχθεί μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όταν το Δικαστήριο είναι βέβαιο ότι η συνέχιση εκκρεμότητας διαδικασίας θα αποτελούσε κατάχρηση του δικαιώματος για προσφυγή στο Δικαστήριο. Εν πάση περιπτώσει, στην περίπτωση που ζητείται η αναστολή ποινικής διαδικασίας, λόγω παράλειψης της συμπερίληψης των αδικημάτων που περιέχονται σε άλλο Κατηγορητήριο, το Δικαστήριο θα ήταν πολύ διστακτικό να διατάξει αναστολή χωρίς πρώτα να παρασχεθεί ουσιαστική ευκαιρία στην Κατηγορούσα Αρχή να συμπεριλάβει όλες τις κατηγορίες στο ίδιο Κατηγορητήριο. Η δικαιοδοσία την οποία μας έχει ζητηθεί να ασκήσουμε είναι κατ' εξοχή δικαιοδοσία, η οποία εμπίπτει στη διακριτική ευχέρεια του πρωτόδικου Δικαστηρίου μετά από εξέταση του υπόβαθρου των κατηγοριών που περιέχονται στα δυο Κατηγορητήρια και της συνάφειας μεταξύ τους.

Δεν έχουμε ικανοποιηθεί ότι το Κακουργιοδικείο άσκησε τη διακριτική του ευχέρεια εσφαλμένα, ούτε είναι έργο του Εφετείου η ανάληψη έρευνας για το υπόβαθρο των κατηγοριών, που περιέχονται στα δυο Κατηγορητήρια.

Καταλήγουμε με τη διαπίστωση ότι δε συντρέχουν οι αναγκαίοι λόγοι που να δικαιολογούν την έκδοση οποιουδή-

πότε διατάγματος σχετικά με την εκδίκαση των κατηγοριών που αποτελούν το θέμα της Ποινικής Υπόθεσης Αρ. 23802/87.

5 Η έφεση επιτρέπεται. Ο κατηγορούμενος αθώνεται και απαλλάσσεται.

Η Έφεση επιτρέπεται.